

Täysistunto

Tiistai 13.6.2017 klo 13.59—15.35

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 11/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

15.21 **Silvia Modig vas:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esityshän siis perustuu parlamentaariseen työryhmään, mutta sen jälkeen, kun tämä parlamentaarinen työryhmä teki työnsä, Yle on ollut kyllä erittäin suuressa myllerryksessä ja maailma on tältä osin muuttunut siten, että parlamentaarisen työryhmän valitsevat kannat olisivat mielestäni tarvinneet tässä uudessa ajassa uutta tarkastelua.

Henkilökohtaisesti näen, että esitykseen sisältyvä strategiasta päättäminen, sen siirto Ylen hallintoneuvostolle ei ole viisas ratkaisu. Myöskään Mäenpään raportti ei sitä kannata vaan asettaa tämän ratkaisun kyseenalaiseksi. Tällähän lisätään poliitikkojen vaikutusvaltaa Ylen ratkaisuissa. Kuvittelimme, että olisimme kaikki olleet tästä yhtä mieltä sen jälkeen, miten pääministeri Sipilä on toiminut, mutta olemme kuitenkin tähän suuntaan menneet. Sen takia tulen tekemään lausumaehdotuksen, jolla toivon, että voisimme seurata tätä asiaa ja korjata myöhemmin virheet, jos tämä minun pelkoni toteutuu.

Tässä on aikaisemmassa keskustelussa argumentoitu, että tämä ei ole vaarallinen vaihtoehto, on olemassa palomuuuri ja tällä, että hallintoneuvosto päättää strategiasta, eivät poliitikot pääse sisältöihin käsiksi. Näen asian aivan toisin. Minun mielestäni tässä nimenomaan poistetaan se palomuuuri, kun poliitikot pääsevät päättämään lause lauseelta, mitä Ylen strategiassa tehdään. Mikä sitten on strategian vaikutus sisällöllisiin ratkaisuihin? Se on välillinen, mutta sillä on ehdottomasti vaikutusta. Sillä, mitä ratkaisuja Ylen strategiasa tehdään tuotantovälineiden, studiokapasiteetin, toimitusrakenteen, alueellisten toimitusten suhteen, on hyvin voimakas — välillinen mutta hyvin voimakas — vaikutus sisällöllisiin ratkaisuihin tai niihin mahdollisuuksiin, mitä jatkossa on tehdä sisällöllisiä ratkaisuja.

Emme tehneet asiaan pykäläesityksiä, koska tämä oli parlamentaarisen työryhmän yksimielinen ratkaisu ja haluamme vasemmistoliitossa kannustaa ja pidämme tärkeänä, että on parlamentaarista yhteistyötä.

Mutta sen takia esitän nyt tässä lausumaehdotuksen, joka kuuluu: "Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa parlamentaarisen työryhmän arvioimaan muutoksen vaikutuksia Yleisradion journalistiselle riippumattomuudelle ja tiedonvälityksen avoimuudelle. Arvi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2017 vp

ointi tulee tehdä viimeistään vuonna 2020." [Puhemies koputtaa] Ehdotus on jaettu edustajien pöydille.

15.23 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Lausumat ovat meille annettu työkalu reagoida yhteiskunnallisen ympäristön nopeisiin muutoksiin muuten niin hitaassa institutiiossa.

Kannatan Modigin esitystä.

15.24 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Ylen hallintoneuvosto on eduskunnan valitsema parlamentaarinen instituutio, joka voi tehtävänsä puitteissa arvioida myös Ylelain muutoksen vaikutuksia. En ymmärrä, minkä takia hallituksen asettama erillinen parlamentaarinen työryhmä toisi jotain lisäarvoa tähän. Hallituksen nimittämänä ryhmänä se olisi sitä paitsi vahvemmin kytköksissä hallitukseen kuin hallintoneuvosto, joka on eduskunnan valitsema. Erillinen ryhmä heikentäisi ennen kaikkea hallintoneuvoston asemaa. Lisäksi tämän päivän uutisessa Yle tiedottaa aloittavansa säännöllisen riippumattomuusarvioinnin, jonka toteuttaisi ulkopuolinen riippumaton auditoija. Kun meillä on perinteisesti tässä maassa riippumaton Yleisradio, eduskunnan Yleisradio, niin jos me teemme tällaisen lisävalvojan tähän päälle, niin siinä tapahtuu vähän sellainen asia, että tulee pukki kaalimaan vartijaksi.

Nyt on syytä myöskin pohtia sitä, kuka kulloinkin olisi arvioimassa sitä Yleisradion riippumattomuutta kulloisenkin hallituskauden aikana. Todennäköisesti se olisi hallituspuolueista ja hallitusjohtoisesti asetettu työryhmä, mikä eittäimättä veisi Yleisradion riippumattomuutta ja objektiivisuutta, ja se olisi myöskin vaarassa kaventaa sananvapautta Yleisradiossa, joten kuulostaa kyllä aika hullulta tämä muutos, mikä nytten on.

Me olemme juuri käyneet Yleisradiossa aikamoisen myllerryksen läpi, ja Yleisradiossa on myöskin otettu opiksi tästä asiasta. Siellä on myöskin menossa tällä hetkellä keskusteluja siitä, mikä tulee tulevaisuudessa olemaan hallintoneuvoston asema, joten tässä kohdassa minun mielestäni ei ole viisasta tehdä tämänkaltaista isoa muutosta.

15.26 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Ymmärsin edustaja Tolppasen puheenvuorosta, että minulla on tarvetta tarkentaa esitystäni siltä osin, että en siis missään nimessä ole esittämässä mitään parlamentaarista työryhmää, joka toimisi koko ajan rinnakkain Ylen muun päätöksentekojärjestelmän kanssa, vaan että vuoteen 2020 mennessä, sopiva aika ennen sitä, perustettaisiin työryhmä, joka arvioisi, mitä tämä muutos Ylen käytännöissä vaikuttaa. Tämä on hyvin iso muutos, ja itse asiassa tämä lausuma löytyy valiokunnan mietinnöstä, joten tämä on kyllä valiokunnan yksimielisen kannan mukainen, tämä on parlamentaarisen työryhmän työn sisällön mukainen. Tämä vain antaisi eduskunnalle luontevan keinon, sopivan määrän vuosia kuluttua, tarkastella tilannetta, toteutuiko minun pelkoni vai toimiiko tämä uusi järjestelmä niin kuin toivotaan, että tämä näkymätön palomuuuri nyt jotenkin sitten estäisi poliitikkojen vaikutusvallan.

15.27 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Varmasti pitää keskustella tästä asiasta vielä, koska minun on tässä kohdassa vaikea nähdä, mitä hyötyä siitä on, että on kaksi erilaista: ulkopuolinen riippumaton auditoija, joka nyt on ajateltu asettaa, ja sitten taas tästä salista lähtenyt tarkkailija. Pelkään kovasti sitä, että jos me ryhdymme katsomaan sitä, miten Yleisradiossa toimitaan, mitkä ovat ne toimintatavat, toimintaperiaatteet, millä tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2017 vp

sananvapaus toteutuu, millä tavalla objektiivisuus toteutuu, niin vaikka ajatus on hyvä, niin pelkään pahoin, että se saattaa johtaa vääränlaisille laduille. Tämä on tietysti semmoinen asia, josta on syytä keskustella ja jota pohtia ja katsoa, miten saadaan vietyä asiaa eteenpäin, koska varmasti kaikille meille on tärkeää se, että meillä säilyy objektiivinen Yleisradio ja meillä säilyy laajapohjainen Yleisradio.

Me elämme tällä hetkellä mediamaailman myllerryksessä. Meillä vaihtuvat tavat ja tyylit kertoa asioista. Meillä vaihtuvat myös välineet, millä kerrotaan asioista. Voin kertoa, että ensi viikolla muun muassa minun täytyy viritellä televisioni uudestaan jonkun ihmeen teräväpiirtojutun takia, mutta pakko se on tehdä, jos aikoo seurata näitä asioita. Tässä tapahtuu niin valtavan paljon asioita, että syytä on tietysti olla tarkkana siitä, että Yleisradion toimittajilla ja toimijoilla, toimituspäälliköillä, on mahdollisuus toimia siten, että kukaan ulkopuolinen, varsinkaan poliittinen, vaikuttaja ei pyri sanelemaan sitä, mitä Yleisradiossa saa kertoa ja mitä siellä ei saa kertoa. Kaikkein tärkeintä on se, että Yleisradio säilyy avoimena, objektiivisena ja tasapuolisena radiona, niin kuin se tähänkin saakka suurin piirtein on ollut.

15.29 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Eduskunnan rooli on säätää laki Yleisradiosta. Ylen hallintoneuvoston rooli on valvoa, että Yleisradio noudattaa sitä, mitä siihen lakiin on kirjattu, ja lain henkeä. Nyt tämä muutos siinä, että hallintoneuvosto päättää strategiasta, on todella iso. Tässä siis luodaan oikopolku sille, että poliitikot voivat päättää siitä, mitä Yle tekee. Aikaisemmassa puheenvuorossa yritin kuvata sitä, miten se välillisesti vaikuttaa jopa sisällöllisiin ratkaisuihin.

Edustaja Tolppanen kyseenalaisti tämän työryhmän perustamisen hyödyn. Itse minä näen siinä hyötynä juuri sen, että kun Yleisradio on isossa murroksessa, mediakenttä on isossa murroksessa, hyväksymällä tämän lausuman me sopisimme yhteisen aikataulun, milloin me seuraavan kerran parlamentaarisesti istumme alas ja katsomme, onko muutos ollut hyväksi vai huonoksi Yleisradion kannalta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.